

Major gšt. J a n V a l e n t a :

Poznámky k článku škpt. gšt. Sommra
„Modernisace dnešní pěchoty“.

(Vojenské rozhledy, 1932, čís. 6, str. 69—681.)

Aby mé poznámky měly souvislost, jsem nucen často shrnovati názory hájené autorem; přes to však je třeba dříve přecísti si celý jeho článek.

I.

Škpt. gšt. Sommer tvrdí, že středoevropská pěchota — tedy i naše — má organizaci z a s t a r a l o u. Podává návrh, který začíná se změnou

u čtyř a končí u divise, žádnou jednotku pěchoty nevyjímaje. Již těm, kteří naši pěchotu organisovali, bylo jistě známo, že bude potřebovat: 1. pěchotní dělo, 2. kulometry proti OA. a tankům, 3. odlehčení pěšáka, 4. a připouštím snad ještě některé drobnější korektury.

Uvažovati o odlehčení pěšáka je aktuální, nutné a může již teď býti organizačně řešeno.

Co se týká nových zbraní, představuji si tento logický postup: a) voják postaví požadavek na novou zbraň vzhledem k úkolům, které se vyskytly a jež se nedají dosavadními zbraněmi vykonati. Při tom musí to býti úkoly již aktuální, ne hypotetické;

b) voják-technik konstruuje zbraň;

c) jednotka zkouší zbraň co do účinnosti, obsluhy, dopravy a pod.;

d) potom teprve se přikročí k nové organizaci (změnám v dosavadní organizaci).

Dosud víme, jaké vlastnosti mají mít obě nové zbraně; nejsou však u nás sestrojeny a vyzkoušeny, je tedy předčasné uvažovati již teď o pronikavých změnách organizace.

Drže se postupu, který jsem naznačil, neměl bych vlastně mluvit o tom, jaké jednotce budou organizačně přiděleny nové dvě zbraně. Jisté však je, že pěší děla by mohla patřiti do svazu pluku. Mně by se zamlouvalo, aby byla v disposičním právu velitele pěší brigády.

Co se týká kulometů proti OA. a tankům, nepřipustil bych a priori nikdy, aby byly organickou součástí pěší roty. Kromě důvodů nevyužití, je-li rota zálohou, je zde kategorický požadavek, aby alespoň četa a rota byly jednotné. Těmto jednotkám budou veleti záložníci. I kdyby jim veleli sebe lepší aktivní důstojníci, není sporné, že výkonnější je jednotka jednotná než komplikovaná, byť i měla snad větší palebné možnosti.

Mohlo by se tedy předběžně uvažovati o vřadění těchto speciálních kulometů jen do org. rámce praporu nebo lépe, ještě větší jednotky, a to s tohoto hlediska:

Každá jednotka má býti organizačně vybavena jen těmi zbraněmi, které potřebuje za každých okolností (na př. pěší pluk pušky, lehký a těžký kulomet, pěchotní děla). Ostatní zbraně, kterých nemůže normálně vždy využití, je lépe organisovati odděleně a jednotce je připad od případu dočasně přidělovati. Na př. jednotka může delší čas bojovati v málo schůdném terénu, těžko přístupném pro OA. a tanky; zde by bylo nehospodárné, aby měla speciální kulometry.

II.

Autor praví, že velitelé čet a rot postrádají prostředků k manévru palbou. Představuje si věc takto:

Četa útočí 2 družstvy na odpor — nemůže ho zmoci. Družstvo 2. sledu má lehký kulomet na nouzovém (lehkém) podstavci; velitel čety chce odpor zdolat, ale zachovat si zálohu (družstvo 2. sledu). Proto zál. družstvo střílí na odpor přestřelováním: — Dobrá snaha, ale takto ji nelze uskutečniti.

Představme si vzdálenost čelních družstev od záložního, vzdálenost odporu (a ten bude z těch bližších, ne vzdálenějších), dráhu letu na vzdálenosti účinného dostřelu, jednotlivé skoky čelních družstev a do-

jdeme k názoru, že takovým přestřelováním bychom způsobili nejvíce ztrát vlastním jednotkám.

U roty se zříká dosavadní 4. četa a nahrazuje ji kulometnou četou (org. přidělenou) o 2 normálních těž. kulometech (mimo 2 kulometry 12 mm proti OA. a tankům, kteréžto kulometry neběru více u roty v počet). Ani s tím nelze dobře souhlasiti.

Rota má v útoku hloubku 400 m. Má-li ji zachovat — a myslím, že zhruba má, aby velitel ji mohl zvládnouti — nebude ani zde, kromě výjimečných případů, možnost přestřelování. Ostatně velitel praporu dává těžké kulometry k dispozici veliteli roty jen tenkrát, když jsou nuceny stříleti z 1. sledu, když tedy nemají možnost přestřelování. Dojde-li k nesporné jistotě, že velitel roty nemůže počítati na pomoc „palebné základny“ — zvětšíme raději počet kulometů u praporu. Nemyslím, že by rota neměla možnost manévru palbou a nejsem pro to, aby se jí dávaly o r g. těžké kulometry. Nepropagujme množství zbraní, ale dovednost výborně s nimi zacházeti a jich využívat. Kvalita a ne kvantita.

Při této příležitosti si dovolím odbočit. Mluví se o manévru palbou, o palebné základně atd. vždy — co se týká pěchoty — s představou palby hlavně těžkých kulometů. Palba leh. kulometů se odsunuje až na druhé, palba pěšáka až na třetí místo, neprávem. Vyplýval by tedy závěr, že zbylí pěšáci jsou na úder. Nemám však ten dojem, že by se vštěpovala velká odvaha a důvěra k úderu bodákem. A přece pravý voják se pozná jen tehdy, je-li tu odvaha jíti na bodák. A za druhé myslím, že trochu zapomínáme na směr, jímž palbu řídíme (hlavní úsilí) co do pečlivosti jeho volby. Aby mně bylo rozuměno: Nezapomínám, že bez účinné a dostatečné palby není možno postoupiti. Ale palba nemůže býti jediným účelem, je jen nezbytným prostředkem k postupu. Pocit, že složka pohybu je nedoceněna a že se manévru vůbec ztotožňuje úplně s pojmem manévru palbou má asi větší počet důstojníků, neboť jsem již několikrát slyšel názor, že je kulometů u pěchoty mnoho. S tím však nesouhlasím, neboť snížením počtu zbraní nemůžeme dosáhnouti správného názoru na složku pohybu. Ta věc vězí ve výcviku a ne v organisaci.

III.

Stran minometů, plynového a maskovacího materiálu plně s autorem souhlasím. Taktéž možno diskutovati o zrušení technické roty a o systemisaci zákopníků u praporů. Osobně však nejsem pro tuto změnu.

IV.

Malé schopnosti pluků konati samostatné přezvědy chce autor pomoci systemisací přezvědné roty. Uznávám, že SPO. předvojové prapory málo zajišťuje, protože jeho úkolem jsou obvyklé přezvědy a ne zajištění. Nejsem však toho názoru, že hloubkovou mezeru mezi SPO. a hlídkami předvojového praporu „třeba nějak vyplniti“, a proto nejsem pro organisaci přezvědné roty pluku — obzvláště v navrhovaném složení — i když autor cituje, že podobná tendence je v Rusku, Německu a Polsku.

a) Navrhované přezvědné roty (vlastně malého SPO.) se dá použiti účelně v období pohybu, t. j. za přibližování nebo za ústupu. Jinak by se pro přezvědnou rotu použití musilo hledati.

b) Fáze přibližování (ústup) nebude dlouhá — třebaže v pohybné válce by byla častá — protože se vynasnažíme pochodovati v noci, pokud není možnost střetnutí.

c) Všechny 4 pěší pluky nebudou v 1. sledu; vždy by alespoň pro 1. přezvědňou rotu nebylo použití.

d) Pluk nebude vždy mít průběžnou a dobrou silnici ve svém pásmu. Kde by potom přezvědná rota použila OA. a čety na autech? Jistě u sousedního pluku.

Asi by se pravidelně použilo i přezvědné rotu pluku 2. sledu k zesílení některého jiného pluku. Ale jakmile se některé části používá mimo rámec org. útvaru, vlastně k němu nepatří nebo je to alespoň známkou, že cosi v organizaci není správné.

Uzná-li se proto potřeba rozmnožit přezvědné orgány, zesílme raději hned jezdecko, t. j. jezdecké brigády nebo SPO. Za organizační zlepšení a zesílení jezdeckta i SPO. bych se vřele přimlouval.

Zůstaňme pěšáky a nepleťme se jezdecktu do jeho úkolů.

V.

Autor navrhuje tříplukovou divisi; říká, že by čtyřpluková při realisaci jeho návrhů byla příliš těžkopádná, zvláště když považuje za nutné systemisovati u divise místo horského oddílu protiletadlový oddíl, alespoň 1 rotu lehkých tanků a další ženijní rotu. O zavedení protiletadlového dělostřelectva u divise lze uvažovat podle toho, bude-li mít náš protivník relativně silnější letectvo, čili nie. To nutno nejdříve odhadnouti. Další otázka bude, co je lepší: zda bránit se proti letectvu pasivně anebo aktivně zase letectvem (stíhacím). Při tom srovnávati účinnost, náklad, snadnost výcviku, početní stavby atd.

Co se týká tříplukové divise, chci upozorniti na toto:

a) Zavedením tříplukové divise by se poměr pěchoty k dělostřelectvu radikálně změnil v neprospěch pěchoty. Zase musím opakovat: raději dělostřelectva méně, ale výborné kvality a zásobeného hojně střelivem a naopak.

b) Třípluková divise by si vynutila vřazení armádního sboru mezi divise a armádu, aby armáda neměla příliš mnoho disposičních jednotek. Štábů a velitelství by přibýlo. Nemám za vhodné, aby rozkazy probíhaly co největším počtem velitelství. Vede to jen k skreslení původního úmyslu a vyžaduje to spoustu času.

c) Čtyřpluková divise je proti tříplukové — co do velení — jen zdánlivě těžkopádnější; jsem toho mínění, že je v této věci pružnější.

Vlastně sem nepatří obhajovati čtyřplukovou divisi, neboť o tom u nás dávno uvažovaly authority se zkušenostmi jak u tříplukové, tak i u čtyřplukové divise.

Koho věc zajímá, nechť si k úplnému obrázku spočte, kolik při realisaci autorových návrhů by bylo potřeba: vozů, vozků, koní atd.

Představme si určitý (a libovolný) počet vojska, které budeme mít za války k dispozici. UVědomme si, oč by se při realisaci navrhované organizace zmenšil počet bojovníků (hlavně pěšáků). Četl jsem, že hodnotu armády možno a priori posuzovati též podle poměru: bojovníci — pomocníci bojovníků. Pomocníci bojovníků nesmějí, třebaže jsou bojovníkům nezbytní, vzrůstati nad zdravý poměr.

VI.

Jak vidět z toho, co jsem uvedl, lze s autorem souhlasiti co do modernisace naší pěchoty, tedy ji doplniti pěchotním dělostřelectvem, kulomety proti útočné vozbě, plynovým a zastíracím materiálem, odlehčiti pěchotě, zesíliti přezvědné orgány a odstraniti minomety u pluků. Avšak nelze souhlasit s radikální změnou organisace. Je třeba zlepšovat, doplňovat, ale ne stavět od základů. Tedy v organisaci (jako ve všem) evoluci, ale žádnou revoluci. A nenapodobovat příliš cizí vzory, ale jíti svou cestou; nejde jen o prestižní zřetel: ale zvláštní poměry jednotlivých států si vynucují zvláštní organisaci, i kdyby všechny armády měly ve výzbroji úplně stejné zbraně. Tolik jsem chtěl poznamenati ani ne tak ke konkrétnímu řešení, ale k postupu dalších úvah.

Z cizích revuí.

PRZEGLĄD PIECHOTY, 1932, září—prosinec.

Organisace pěchoty: Pplk. gšt. A. Staich v článku „Palebná a taktická jednotka těžkých kulometů“ (sešit 9) navrhuje a odůvodňuje, aby za nejmenší palebnou jednotku těžkých kulometů byl počítán jeden kulomet a aby složení dalších palebných jednotek bylo proměnné podle úkolů, podle palebné síly, potřebné k jejich výkonu a podle místních podmínek boje. Ve většině případů stačí do vzdálenosti 1500 m (do 2000 m při velkých cílech) palebné jednotky o 2 až 4 těžkých kulometech. Jako taktická jednotka vyhovují dva kulomety, mnoho věcí mluví však pro jednotku o 3 kulometech. Buď by bylo lze rozmnožit počet čet kulometných rot z dnešních 3 na 4 ($3 \times 4 = 4 \times 3$) anebo lépe prý redukovati kulometné rot a přidělit kulometné čty pšim rotám. Autor míní, že k zlepšení zásobování střelivem bylo by vhodné tvořiti skladiště střeliva už u kulometných čet.

Výcvik pěchoty: V témž (9.) sešitě navazuje npor. Barszczewski na diskusi o zjednodušení metod nepřímé střelby těžkých kulometů článkem „O metodách nepřímé střelby“. Dále uvažuje mjr. gšt. Tyszyński o „Opevňování v rámci rot“. Pplk. gšt. Lepiarz se rozpisuje (10. sešit) v článku „Na okraj článků pplk. gšt. Tasieckého“ o tom, kolik lze ponechati veliteli rot samostatnosti při sestavování výcvikových programů. Míní, že přesunutí povinností vypracovávati všeobecné i podrobné týdenní výcvikové programy jen na velitele roty by nebylo správné; dnes je lépe, vypracovává-li všeobecný program velitelství pluku a pracovávají-li velitelé rot jen podrobnosti. Týmž tématem se obírá v témž sešitě plk. Ocetkiewicz („Několik slov na téma organisace výcviku u pěšího pluku“). Praví, že směrnice pro výcvik pěchoty (z r. 1931) výcvik tak zcentralisovaly, že se velitel pluku stává vlastně velitelem roty a ten bezmyšlenkovitým vykonavatelem rozkazů velitele pluku. Velitelům je nutno dáti určitou samostatnost, iniciativu a odpovědnost. Výsledky se mají oceňovati podle skutečnosti, dozíratí má se stykem s podřízenými; papírový systém má býti poslední. I další stať kpt. gšt. Karchera „O životnost směrnice pro výcvik pěchoty“ obírá se těmito směrnici, a to, v čem by měly býti přepracovány. „Výcvik dělostřeleckých čet pěchoty“ je tématem článku pplk. gšt. Tomaševského (v čísle 10). Odůvodňuje a navrhuje, aby doba výcviku u dělostřeleckých čet pěších pluků (2 lehké polní kanony 75mm) byla prodloužena, a není-li to možné, aby alespoň část nováčků, a to kandidátů poddůstojnické školy,